

for, og det bør vist ogsaa udtrykkes i Loven. Der blev af den første Landsstingsmand for 5te Kreds (Stampe) gjort opmærksom paa, at Ordene „i nogen Commune“, som findes i det ærede Udvalgs foreslaaede Paragraph, kunne give Anledning til Misstyndning. Jeg har ikke bemærket, at den ærede Ordfører har yttret sig herom; men jeg skal inhærene, at det giver Anledning til at underforstaae ethvert Anlæg, som paabegyndes eller sættes i Værk af Hjem-somhelst i Communerne, uden Hensyn til, om det er for Communens Regning, og det er nemlig kun Communeforetagender til en Stads eller Staders Forsyning med Vand og Gas, at der skal forstaaes ved dette Forslag. Jeg skal indfrænke mig hertil.

Orholm: Naar den meget ærede første Landsstingsmand fra 3die Kreds (Kierlegaard) har meent, at de Principer, som jeg udtalte, hvorved jeg kom til den Slutning, at nærværende Lovforslag var forkasteligt, ikke ere rigtige, og derimod har fremhævet et nyt Princip, hvorved han troede at tilveiebringe fuldstændig Lighed for Fremtiden, da vil jeg dog, hvis han kun ønsker Lighed, raade ham til at slutte sig til mit Princip, som er, enten at forkaste alle Undtagelser, som gaae ud paa at begunstige Indrømmelsen af Toldfrihed, eller ogsaa at indføre denne complet; det vil efter min Formening være et sundt Lighedsprincip. Den ærede Taler har meent, at man skulde indrømme en saadan Begunstigelse for det første Anlæg, da det kunde være af særdeles Betydning, hvorimod han ikke har troet, at man skal i Almindelighed indrømme alle Communer paa engang den samme Ret, men derimod skulde det afgjøres ved specielle Bestemmelser. Jeg trøder dog virkelig, at derved kommer man maa-skee let fra Ligheden ind paa Skjøn og Vilkaarlighedsveie. Jeg vil gjerne indrømme, at der kan være Noget, der taler for, at man skal indrømme saadan Begunstigelse for de første væsentlige Anlæg; men hvor er saa Grændsen, hvorvidt gaaer det med de første Anlæg. De Anlæg, som her er Tale om, Gasanlæg, de ere virkelig ikke noget Nyt længere i Europa; de ere vistnok noget Nyt her i Danmark, men man lærer dem meget let at kjende. Jeg maa i denne Henseende henlede Opmærksomheden

paa, hvad en andet æret Landsstingsmand har omtalt, at ved de mangfoldige Agerdyrknings-Maskiner, man søger at indføre fra fremmede Lande, virker man ganske anderledes, troer jeg, i det Almindeliges Interesse end ved at anlægge Gas- og Vandledninger i nogle Communer; thi det bliver dog, som den første Landsstingsmand for 3die Kreds bemærkede, kun nogle ganske enkelte Byer, der kunne overkomme sige Anlæg. Jeg veed heller ikke, med hvad Grund man, naar man vil indrømme en saadan Frihed for disse Communer, da vil nægte en privat Mand, der siger, at han vil indføre en amerikansk Høstemaskine, en engelsk Damp-plov eller Tærskemaskine eller Gud veed hvad, en lignende Toldbegunstigelse. Men skulde alle de Private eller alle de mindre Communer i Landet, der forene sig om at skaffe saadanne nyttige Redskaber, komme her til Rigsdagen med Andragender om saadanne Begunstigelser for at bevirke Love derfor, da maatte jeg rigtignok, idet jeg beklager, at vi allerede nu sidde her paa sjerde Maaned, frygte for, at vi ville komme til at sidde her meer end Aaret om, dersom der var flere Dage i Aaret, end der nu eengang er. Naar den ærede Ordfører har sagt, at den høitærede Finantsministers Foredragende af mig var bleven taget til Indtægt, medens han meente, at ogsaa han kunde tage det til Indtægt, saa er det vistnok fuldkommen rigtigt, at det var saaledes, at begge Parter kunde tage sig det til Indtægt; men jeg troer dog ganske sikkert, at jeg er berettiget til at tage mig det til Indtægt, thi det forekommer mig, at den høitærede Finantsminister har indrømmet mig Alt, hvad jeg behøvede, for at vise Lovens Principis Rigtighed. Han er rigtignok til Slutningen kommen derhen, at man nu, fordi Kjøbenhavn engang har faaet denne Indrømmelse, næsten var nødt til at gaae ind paa Lovforslaget; men det kan jeg paa ingen Maade antage; thi er Noget galt, saa bliver det dobbelt galt, dersom man bliver ved at gjøre det, det er klart som Dagen, og er det saaledes, da troer jeg virkelig ikke, at fordi man nu uheldigviis har givet Kjøbenhavn en saadan Frihed, man derfor skulde være næsten nødt til at indrømme Odense den samme Begunstigelse. Finantsministeren har til Slutning, saavidt det